

Förändrade skattesubventioner för solceller och mikroproduktion av el samt utvidgad mottagningsplikt för elleverantörer

Energimarknadsinspektionen (Ei) tillstyrker förslagen om sänkt subventionsgrad och slopad skattereduktion. Ei avstyrker förslaget om utvidgning av mottagningsplikt för elleverantörer då förslaget inte är förenligt med EU-lagstiftningen.

Ei lämnar följande synpunkter på förslaget.

Om utvidgad mottagningsplikt för elleverantörer

Promemorians förslag innebär att en elleverantör som levererar el till en elanvändare som producerar förnybar el på villkor som är skäliga ska ta emot den el som matas in från elanvändarens produktionsanläggning.

Det anges i PM att mottagningsplikten delvis syftar till att allokera det s.k. balansansvaret samt säkerställa att den avräkning som ska ske mellan balansansvariga blir korrekt. Därutöver anges att mottagningsplikten uppfyller kraven i förnybartdirektivet, enligt vilket medlemsstaterna ska se till att s.k. egenanvändare, dvs. elanvändare som också producerar el, kan få marknadsmässig ersättning för elen (artikel 21.2 d).

Förnybartdirektivets krav på marknadsmässig ersättning gäller egenanvändare av förnybar energi

Förnybartdirektivet artikel 21.2 d anger att medlemsstaterna ska säkerställa att egenanvändare av förnybar energi, enskilt eller genom aggregatorer, har rätt att få ersättning, i förekommande fall genom stödsystem, för egenproducerad förnybar el som de matar in i nätet som motsvarar marknadsvärdet på den elen och eventuellt återspeglar dess långsiktiga värde för nätet, miljön och samhället.

Ei har inte funnit att artikel 21.2 d i förnybartdirektivet innehåller något krav på mottagningsplikt så som anges i promemorian.

Det finns därtill skäl att problematisera i vilken utsträckning det förekommer att egenanvändare av förnybar energi inte får ersättning motsvarande marknadsvärdet med tanke på hur elmarknaden i Sverige fungerar. På samma sätt bör behovet av att pröva skäligheten på konkurrensutsatta marknader problematiseras, med tanke på att principerna för elmarknaden bygger på fri prisbildning baserad på tillgång och efterfrågan, i konkurrens. En producent som inte är nöjd med villkoren hos sin leverantör har möjlighet att välja en annan. Om lagstiftaren efter en sådan problematisering finner anledning att behålla viss mottagningsplikt bör den begränsas och inte omfatta fler än egenanvändare av förnybar energi, som enligt förnybartdirektivets definition omfattar en slutkund som är verksam inom den egna fastigheten vilken är belägen på ett avgränsat område, eller, om en medlemsstat tillåter detta, på annan plats, och som producerar förnybar el för egen användning och som får lagra eller sälja egenproducerad förnybar el, förutsatt, för en egenanvändare av förnybar energi som inte är ett hushåll, att denna verksamhet inte är dess primära kommersiella verksamhet eller yrkesverksamhet.

Ei ställer sig positiv till en sådan begränsad mottagningsplikt för att säkerställa att någon, i likhet med idag, tar balansansvaret för el som matas in från t.ex. hushåll. För att fylla detta syfte behövs inget krav på skälighet. Ett sådant undantag från balansansvar behöver dock också förhålla sig till bestämmelserna i elmarknadsförordningen.

Elmarknadsförordningen begränsar möjligheten att ge undantag från balansansvaret

Huvudregeln är att alla marknadsaktörer enligt artikel 5 i elmarknadsförordningen ska vara ansvariga för de obalanser de orsakar i systemet (balansansvar). Därför ska marknadsaktörerna antingen vara balansansvariga parter eller genom avtal delegera balansansvaret till en balansansvarig part efter eget val. Varje balansansvarig part ska vara ekonomiskt ansvarig för sina obalanser och sträva efter att balansera eller hjälpa till att balansera elsystemet.

Medlemsstater får enligt samma artikel bevilja undantag från balansansvaret endast för vissa demonstrationsprojekt och för kraftproduktionsanläggningar som använder förnybara energikällor med en installerad elproduktionskapacitet på mindre än 400 kW, samt anläggningar som tar emot godkända statsstöd i enlighet med artikeln. För kraftproduktionsanläggningar som tagits i drift från och med

den 1 januari 2026 gäller att installerad elproduktionskapacitet ska vara mindre än 200 kW för att möjlighet till undantag enligt artikel 5.2 b ska föreligga.

Ei menar därför att om regeringen går vidare med förslaget med mottagningsplikt behöver mottagningsplikten för elleverantörer begränsas så att inte undantagsmöjligheterna från balansansvaret i artikel 5 i elmarknadsförordningen överskrids.

Brister i konsekvensutredningen

De nuvarande kriterierna i inkomstskattelagen begränsar vilka som omfattas av mottagningsplikt. Om kriterierna tas bort enligt förslaget riskerar det att få stora konsekvenser som behöver belysas mer noggrant för att hitta den bästa utformningen, samtidigt som elmarknadsförordningen respekteras och förnybartdirektivet implementeras på ett bra sätt.

Ei:s bedömning är att denna promemorias konsekvensutredning inte innehåller en tillräcklig analys för att Ei ska kunna ta ställning till vilka effekter ett borttagande får och vad som är de lämpligaste nya kriterierna.

Beslut om detta yttrande har fattats av generaldirektören Ulrika Hesslow. Vid den slutliga handläggningen deltog även ställföreträdande generaldirektören och chefsekonomen Therése Hindman Persson, ställföreträdande avdelningschefen Maria Werleskog, enhetschefen och biträdande chefsekonomen Jens Lundgren och experten Lars Tedebrand samt ställföreträdande enhetschefen och experten Therése Karlsson, föredragande.

Beslutet har fattats digitalt och saknar därför underskrifter.

Ulrika Hesslow

Therése Karlsson

Remissvaret publiceras på Ei:s webbplats.

2025-01-28

2024-104345-0002